

7. Kafli — Vinna of framleiðsla/Praca i produkcja

Orðaforði - bls. 99- 113

Orð og hugtök	Pólska	Útskýringar
aldurshópur	grupa wiekowa	-np. młodzież, ludzie starsi-
atvinnuleysi	bezrobocie	-brak pracy zarobkowej-
atvinnurekandi /atvinnurekendur	pracodawca /pracodawcy	-osoba lub instytucja zatrudniająca kogoś na określonych umową warunkach-
debetkort	karta debetowa	Rodzaj karty płatniczej. Płatność za towary i usługi jest ściągana od razu z rachunku bankowego i wpływa na konto sprzedawcy.
depurð	smutek	-
doði	odrętwienie, ośpienie	- stan zubożnienia, utraty zdolności do działania-
efnahagsæastand	sytuacja gospodarcza	-poziom bezrobocia, dochody, wzrost cen, itp.-
eftirspurn	popyt	zapotrzebowanie na towary lub usługi
einyrki	-	Osoba prowadząca samodzielną działalność gospodarczą bez zatrudniania innych osób, za wyjątkiem, w niektórych przypadkach członków rodziny.
fjarvinna	-	-praca na odległość. np. przez komputer, czasem w dowolnym, dogodnym dla pracownika czasie-
fjárhagsleg sjálfstæði		-niezależność finansowa-
fjöldaframleiðsla	masowa produkcja	Masowa produkcja towarów to produkowanie dużej ilości towarów przez co stają się one tańsze i ogólnodostępne.
framboð	podaż	-oferowanie towarów na sprzedaż; też: ilość pewnego towaru znajdująca się na rynku-
frumvinnslugreina	-	Gałęzie gospodarki, takie jak rolnictwo, rybołówstwo, przemysł wydobywczy czy leśny.
gjaldmiðill	środek płatniczy	Banknoty i monety nominowane w określonej walucie, które są używane i powszechnie akceptowane przy dokonywaniu płatności na terenie danego państwa.
græða	zarabiać	- zarabiać na czymś, uzyskać zysk-
heilsufar	zdrowie	-

iðnvæðing	uprzemysłowienie, industrializacja, rewolucja przemysłowa	Rewolucja przemysłowa miała wpływ na: 1. powstanie miejskiej (gęstej) zabudowy, 2. pojawienie się nowych maszyn i źródeł energii, masowy sposób wytwarzania towarów, 3. pojawienie się rynku środków masowego przekazu, w związku z zapotrzebowaniem na informacje, których oczekiwali ludzie,
iðnpjarki	robot	- urządzenia sterowane komputerowo, zastępujące w działaniu ludzką rękę-
kreditkort	karta kredytowa	Rodzaj karty płatniczej. Kupujący płaci firmie, która jest właścicielem karty za zakupiony towar w określonym terminie, a następnie jest ona przekazywana do sprzedawcy.
kvöð	obowiązek, zobowiązanie, powinność	-konieczność zrobienia czegoś wynikająca z nakazu moralnego lub prawnego-
kynbundinn vinnumarkaður	-	Rynek pracy, na którym określone zawody przypisywane są kobietom lub tylko mężczyznom, np. praca w przedszkolu była odbierana przez dziesięciolecia jako zajęcie typowo kobiece a praca na budowie jako typowo męskie.
landhelgi	wody terytorialne	-pas wód morskich przyległych do wybrzeża lub wód wewnętrznych, stanowiący integralną część terytorium państwa-
láglaunastörf	prace niskopłatne	- takie jak: sprzątnie, praca w domach opieki, w fabrykach rybnych; często, choć nie zawsze nie wymagają one dużych kwalifikacji-
lífslíkur	-	- oczekiwana długość życia oznacza to, jak długo będzie żyło nowo narodzone dziecko-
markaðshagkerfi	gospodarka rynkowa	Gospodarka rynkowa to taka gospodarka, gdzie decyzje o produkcji, wytwarzaniu i rozprowadzaniu do sprzedaży produktu są podejmowane przez uczestników tego rynku, producentów, analityków rynku itp.
náttúruauðlindir	bogactwa naturalne	Zasoby naturalne; bogactwa znajdujące się w ziemi lub zasoby morskie (np. ropa naftowa, gaz, rudy żelaza, źródła geotermalne, zasoby leśne i inne. Główne bogactwa naturalne Islandii to: zasoby rybne, energia geotermalna i wodna.
sérhæfður	wyspecjalizowany	Tu: wyspecjalizowany rynek np. Japonia znana jest z produkcji samochodów

sjálfstæðir atvinnurekendur	-	-osoby pracujące na własny rachunek, czasem zatrudniające kilku pracowników-
starfsævi	-	-okres życia człowieka od początku jego pracy zawodowej do momentu przejścia na emeryturę/rentę-
stéttarfélag	związek zawodowy	-organizacja zrzeszająca pracowników w celu obrony i reprezentowania ich wspólnych interesów ekonomicznych i socjalnych-
stóriðja	przemysł ciężki	-sektor przemysłowy, który wytwarza surowce oraz na pół przetworzone produkty, wielkie zakłady przemysłowe, np. w Islandii: Álver-
sveigjanlegur vinnutími	-	-elastyczne godziny pracy-
ungbarnadauði	-	-śmiertelność wśród niemowląt; śmiertelność dzieci w pierwszym roku życia, w porównaniu do tysiąc żywych urodzeń -
ungmenni	młody człowiek	-młoda osoba od 16 roku życia do 23–25 lat-
úrvinnslugreinar	sektory produkcyjne	-gałęzie gospodarki wytwarzające towary z surowców; przemysł-
varningur	towary	-towary przeznaczone do sprzedaży np. odzież-
veikindaréttur	-	-prawo do zasiłku i zwolnienia chorobowego-
velferðarkerfi	-	-system zabezpieczeń społecznych np. prawo do zasiłków chorobowych, dla bezrobotnych itp.-
vera afskiptur	zaniedbany (w sensie społecznym)	-osoba odsunięta, na marginesie społecznym, posiadająca mniej niż inni-
verkaskipting	podział zadań	-sposób w jaki praca (lub poszczególne zadania) podzielone są między ludzi-
vinnufólk	siła robocza	Pracownicy najemni pracujący w XIX w gospodarstwach rolnych, często za niewielką opłatą i miejscem do spania. Ponieważ nie posiadali wystarczających środków, nie mogli zawierać związków małżeńskich i mieć dzieci. Około 1850 roku 40% społeczeństwa islandzkiego należało do tej grupy.
vinnumarkaður	-	-rynek pracy-
vinnuskilyrði	-	-warunki pracy-
vinnuvernd	ochrona pracy	-prawa i reguły dotyczące wyposażenia pracownika w odzież ochronną i zabezpiecz w celu uniknięcia wypadków miejscu pracy-

vítahringur	błędne koło, impas	-sytuacja bez wyjścia-
þéttbýliskjarni	-	-osada, która stała się początkiem zabudowy miejskiej-
þjónustugreinar	usługi	Gałęzie gospodarki zbudowane na usługach dla innych ludzi o charakterze nieprodukcyjnym: np. edukacja, opieka zdrowotna, system pomocy społecznej.
þrælabúðir	zakłady pracy niewolniczej	W dzisiejszych czasach w ten sposób określa się zakłady produkcyjne, głównie produkujące odzież w krajach rozwijających się, gdzie warunki pracy są trudne, kiepskie płace i długi dzień pracy.

- Broniarek W. 2005. *Gdy Ci słowa zabraknie. Słownik synonimów.*
- <http://encyklopedia.pwn.pl>
- <http://sjp.pwn.pl>
- <https://snara.is/>
- <https://pl.wikipedia.org>
- <http://www.slowanaczasie.uw.edu.pl>
- www.googletranslate.com